

Bratislava 18.11.2020

Vec:

Stanovisko Asociácii rádii Slovenska (ARS) k verejnej konzultácii Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ďalej len „úrad“) o budúcom využívaní frekvencií z frekvenčného pásma 174 –230 MHz pre pozemské digitálne rozhlasové vysielanie (T-DAB)

ARS víta možnosť verejnej konzultácie, ktorú úrad pripravil k digitálnemu rozhlasovému vysielaniu v nadväznosti na Stratégiu zavádzania pozemského digitálneho rozhlasového vysielania v Slovenskej republike prijatú uznesením Vlády Slovenskej republiky č. 26/2017.

ARS dlhodobo zastáva k digitálnemu rozhlasovému vysielaniu nasledovnú pozíciu:

1. RTVS by mala zohrať kľúčovú rolu v digitálnom vysielaní z hľadiska ponuky svojich rozhlasových programových služieb šírením aj prostredníctvom pozemského digitálneho rozhlasového vysielania;
2. možnosť súkromného rozhlasového vysielateľa prevádzkovať viac programových služieb bez obmedzenia;
3. parametrická pripravenosť - porovnateľné pokrytie obyvateľstva ako pri súčasnom analógovom FM vysielaní, vrátane pokrytia cestných komunikácií (minimálne diaľnic a rýchlostných ciest), dostatočná úroveň vybavenia obyvateľstva digitálnymi prijímačmi, dostatočná počúvanosť pozemského digitálneho vysielania (viac ako 50 % z celkového času počúvanosti).

S ohľadom na skúsenosti v zahraničí ako aj vývoj rozhlasového vysielania na území SR ARS uvádza, že je potrebné sa odkloniť od názoru, že digitálne rozhlasové vysielanie nahradí analógové rozhlasové vysielanie a je potrebné k digitálnemu rozhlasovému vysielaniu pristupovať ako k alternatívnej forme šírenia vysielania, ktoré by nemalo nahradiť pozemské analógové vysielanie, ktoré sa realizuje vo frekvenčnom pásme 87,5 –108 MHz ale, ktoré nezávisle v pásme 174 –230 MHz vytvorí ďalšiu možnosť šírenia programových služieb.

K jednotlivým otázkam uvádzame nasledovné odpovede:

Ad 3 Frekvencie pre T-DAB

Otázka č. 3.1: Máte záujem prevádzkovať celoplošný T-DAB / T-DAB+ multiplex využívajúci frekvencie z frekvenčného pásma 174 – 230 MHz? Ak áno, tak aký počet celoplošných multiplexov máte záujem prevádzkovať a odkedy?

Odpoveď ARS: Z hľadiska predpokladaného možného vývoja slovenského trhu predpokladáme, že od roku 2035 až 2040 by mohli byť na území SR dva celoplošné multiplexy a jeden celoplošný multiplex pre potreby regionálneho vysielania členov ARS.

Otázka č. 3.2: Aký je podľa vášho názoru minimálny počet celoplošných multiplexov potrebný na uspokojenie požiadaviek všetkých záujemcov v Slovenskej republike?

Odpoveď ARS: Popri požiadavke RTVS na „verejnoprávny MUX v TDAB+, by mal byť minimálny počet všetkých celoplošných multiplexov štyri, aby bola zabezpečená možnosť rozšírenia programovej pestrosti a žánrov aj pre dnešných vysielateľov, ako aj nových vysielateľov v budúcnosti.

Otázka č. 3.3: V prípade pridelovania frekvencií pre celoplošné multiplexy, myslíte si, že by mal byť obmedzený počet multiplexov, ktorý môže získať jeden podnik?

Odpoveď ARS: Určite áno. Máme za to, že obmedzenie počtu multiplexov umožní rozvoj služieb a teda aj ich konkurenciu, vrátane ceny ponúkanej služby. V prípade jediného prevádzkovateľa by hrozilo zneužívanie monopolného postavenia z hľadiska ceny služby, a v prípade úplného prechodu aj možné zneužitie exkluzivity k prístupu šírenia rozhlasového vysielania.

Otázka č. 3.4: Aký je podľa vášho názoru minimálny počet regionálnych multiplexov v rámci Slovenskej republiky potrebný na uspokojenie požiadaviek všetkých záujemcov?

Odpoveď ARS: Predpokladáme, že aby bola zabezpečená dostatočná kapacita, tak v každom krajskom meste (kraj) by mal byť minimálne jeden regionálny multiplex. V prípade veľkých krajov, ktoré zasahujú do rozličných regiónov aj dva. (napr. Trnavský kraj je Záhorie, ale aj Podunajská nížina, Prešovský kraj je za Slánskymi vrchmi, ale aj územie Vysokých Tatier). Tiež v Bratislavskom kraji predpokladáme záujem o minimálne dva regionálne multiplexy.

Otázka č. 3.5: Aký je podľa vášho názoru potrebný počet miestnych multiplexov v rámci Slovenskej republiky na uspokojenie požiadaviek všetkých záujemcov?

Odpoveď ARS: Máme za to, že vhodné rozloženie regionálnych multiplexov bude determinovať aj potreby a možnosti miestnych multiplexov, a to najmä s ohľadom na záujem ako aj na ekonomicky udržateľný model vysielania pre okruh poslucháčov v miestnom multiplexe.

Otázka č. 3.6: V prípade pridelovania frekvencií pre miestne multiplexy v tej istej lokalite, myslíte si, že by mal byť druhý multiplex pridelený až po tom, čo bola naplnená kapacita predchádzajúceho prideleného multiplexu na stanovenú úroveň? Aká úroveň by to podľa vášho názoru mala byť?

Odpoveď ARS: Nie. Myslíme si, že má zmysel vytvoriť umožniť aby viacerí prevádzkovatelia multiplexov vytvárali ponuku svojich služieb pre vysielateľov, ktorí by mali mať možnosť výberu.

Ad 4 Príprava plánu prechodu

Otázka č. 4.1: Na čo všetko by podľa vášho názoru mal byť zameraný plán prechodu a ktoré hlavné otázky by mal riešiť?

Odpoveď ARS: Stotožňujeme sa s názorom úradu, že situácia ohľadom frekvencií je odlišná oproti televíznej digitalizácii. Plán prechodu je potrebné chápať skôr ako nástroj na vytváranie podmienok

pre vznik ďalšej formy šírenia rozhlasového vysielania ako nástroja kedy utlmiť resp. prestať šíriť vysielanie aj analógovo. Z tohto pohľadu by sa tento plán mal skôr volať plán rozvoja digitálneho rozhlasového vysielania. A z hľadiska správy frekvenčného spektra by malo ísť skôr o zabezpečenie dostatočného množstva celoplošných aj regionálnych/miestnych multiplexov, aby bol zabezpečený dostatočný priestor pre súčasných aj nových vysielateľov a ich potencionálny rozvoj v rámci ponúkaných žánrových ponúk, ako aj vytvorené konkurenčné prostredie pre prevádzkovateľov multiplexov a tým pádom aj dostupnejší priestor pre vysielateľov.

Otázka č. 4.2: Myslíte si, že začatie pravidelného T-DAB / T-DAB+ vysielania v Slovenskej republike by malo byť pripravené okamžite ako to bude možné, t.j. hneď po skončení preplánovacieho procesu so všetkými dotknutými krajinami?

Odpoveď ARS: Nie, nie je to nevyhnutné. Dôležitejšia je koordinácia s plánovanou zmenou legislatívy, reflektovanie záujmu v spoločnosti, pripravenosť aj existujúcich vysielateľov, riešenie „skúšobnej prevádzky“ RTVS.

Otázka č. 4.3: Myslíte si, že analógové FM vysielanie by malo pokračovať aj po termíne, ktorý bol v stratégii v článku 6.2, časti Fáza III stanovený na obdobie rokov 2022 - 2026 ako termín spoločného koordinovaného vypnutia všetkých analógových vysielateľov verejnoprávneho vysielateľa a vysielateľov s licenciou? Ak áno, tak prečo?

Odpoveď ARS: Analógové FM vysielanie by malo pokračovať aj po termíne, ktorý bol v stratégii v článku 6.2, časti Fáza III stanovený na obdobie rokov 2022 - 2026 ako termín spoločného koordinovaného vypnutia. Ako už bolo uvedené frekvencie analógového FM vysielania nie sú potrebné pre digitalizáciu rozhlasového vysielania, nie je potrebné ich opustiť ani z iného dôvodu. Skúsenosti zo zahraničia nepoukazujú na to, že je nevyhnutné realizovať prechod, práve naopak. O. i. technológia digitálneho vysielania je cca 8-10x drahšia ako pre analógové vysielanie. Máme za to, že v súčasnosti nie sú splnené žiadne z podmienok, ktoré by naznačovali, že je možné do roku 2026 „vypnúť“ analógové vysielanie. Nie je nastavené legislatívne prostredie tak, aby umožňovalo viacero programových služieb, nie sú známe žiadne parametre multiplexov a teda nie je možné ani technicky ani finančne naplánovať prechod, resp. opustenie analógového FM vysielania. Nie sú známe žiadne konkrétne informácie o dopadoch a vo všeobecnosti možno povedať, že bez penetrácie ale aj počúvanosti digitálneho vysielania by boli dopady pre spotrebiteľov negatívne. Nie je žiaden známy dôvod prečo by popri sebe nemohlo existovať analógové FM vysielanie a vytvorený priestor pre digitálne rozhlasové vysielanie, do ktorého by sa mohlo postupne zmenou penetrácie a počúvanosti aj viac investovať.

Otázka č. 4.4: Kedy si myslíte, že by malo definitívne skončiť analógové rozhlasové vysielanie v Slovenskej republike?

Odpoveď ARS: Ukončenie analógového rozhlasového vysielania by malo nastať až v prípade, ak by o tento spôsob šírenia nebol záujem, resp. ak tento spôsob bude využívať menej ako 2% vysielateľov.

Ad 5 výberové konanie

Otázka č. 5.1: Aký formát výberového konania je podľa vášho názoru pri pridelení frekvencií pre T-DAB / T-DAB+ vysielanie najvhodnejší?

Odpoveď ARS: V prvom rade má ARS za to, že otázky ohľadom výberového konania sú položené príliš skoro. Vo všeobecnosti možno uviesť, že výberové konania s aukciou sa konajú vtedy, ak sa predpokladá veľký záujem prevádzkovateľov, ktorý zároveň môžu predpokladať veľký záujem o využívanie služieb. Naopak bez aukcie ide skôr o prípade, kedy by si mal štát stanoviť podmienky používania frekvencie. S ohľadom na uvedené, by teda malo ísť v budúcnosti skôr o výberové konanie bez aukcie, pričom potrebné je skôr zabezpečiť, aby bolo možné mať viacero prevádzkovateľov multiplexov, ktorí by mohli konkurenčne ponúkať služby vysielateľom, ktorí by si tak mohli pre dané územie vybrať koho služby šírenia by využili.

Otázka č. 5.2: Myslíte si, že by v prípade pridelovania frekvencií pre viac ako jeden celoplošný T-DAB / T-DAB+ multiplex malo byť výberové konanie realizované pre každý multiplex samostatne?

Odpoveď ARS: Spôsob realizácie výberových konaní by mal skôr smerovať k možnosti vzniku konkurenčného prostredia. Dôležité je tiež nezabudnúť, že ak by vysielateľ nemal inú možnosť ako len uzavretie zmluvy s prevádzkovateľom multiplexu, každá programová služba resp. jej šírenie by bolo závislé od rozhodnutia prevádzkovateľa, resp. jeho nastavenia cien, preto by stanovené podmienka mali v prvom rade dbať na zachovanie transparentnosti a prístupu k službe.

Otázka č. 5.3: V prípade, že podporujete formu výberového konania s aukciou, aký aukčný formát preferujete?

Odpoveď ARS: V danom prípade máme za to, že forma bez aukcie bude vhodnejšia.

Otázka č. 5.4: V prípade, že podporujete formu výberového konania bez aukcie, aké hodnotiace kritéria sú podľa vás najvhodnejšie?

Odpoveď ARS: Opätovne uvádzame, že je predčasné odpovedať na danú otázku. Do budúca bude ale dôležité aby prevádzkovateľ musel transparentne a bez diskriminácie umožniť prístup k službe s primeranými cenami pre vysielateľov.

Otázka č. 5.5: Aké povinnosti by podľa vášho názoru mali byť uložené úspešnému účastníkovi výberového konania?

Odpoveď ARS: Povinnosti by mali smerovať k dvom okruhom – prvý by sa mal týkať technického vybavenia a určenia času (36-48 mesiacov) do kedy by mal prevádzkovateľ zabezpečiť výstavbu vysielateľov a technológie a druhý práve nediskriminačného prístupu pre vysielateľov a eliminovania rizika zneužitia prevádzkovateľa na nešírenie resp. nedostupnosť služby pre štandardnú väčšinu vysielateľov.

Na záver uvádzame, že členovia ARS nepovažujú riešenie digitálneho vysielania za prioritné, ktoré by zásadne zlepšilo podmienky na slovenskom rozhlasovom trhu. Samozrejme, že aktuálne je nevyhnutné z hľadiska medzinárodných koordinácií, zabezpečiť pre Slovensko čo najlepšie podmienky realizácie budúcich multiplexov a pripraviť ich tak aby sa dali aj vybudovať a prevádzkovať s nákladmi udržateľnými na slovenské pomery.

Na záver si dovoľujeme navrhnúť, keďže aj na viaceré otázky v tejto verejnej konzultácii sa nedalo odpovedať s ohľadom na budúce zámery úradu alebo stav legislatívy alebo aj situácie na trhu, aby na verejnú konzultáciu nadväzovalo zasadnutie Skupiny pre digitálne vysielanie, ktorá je zriadená podľa § 5 ods. 2 zákona č. 220/2007 Z. z. o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných obsahových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov

(zákon o digitálnom vysielaní), práve pre účely riešenia otázok súvisiacich so zavádzaním digitálneho vysielania.

S pozdravom

Ivan Antala
Prezident ARS